

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΕΠΙΘΕΤΩΝ- ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΩΝ

Υπάρχουν τρεις βαθμοί για τα επίθετα και τα επιρρήματα: ο θετικός, ο συγκριτικός και ο υπερθετικός

1) Επίθετα

A. Ομαλά παραθετικά

Οι καταλήξεις των παραθετικών είναι:

– τερος, -τερα, -τερον= για τον συγκριτικό

– τατος, – τατη, -τατον= για τον υπερθετικό **Προσέχουμε:**

Στα παραθετικά σε –ότερος, – ότατος ο χαρακτήρας –ο του θέματος:

α) διατηρείται, όταν η συλλαβή μπροστά από το –ο είναι φύσει ή θέσει μακρόχρονη.

Φύσει μακρόχρονη: μια συλλαβή είναι φύσει μακρόχρονη, όταν περιλαμβάνει ένα μακρόχρονο φωνήεν, όπως το ω και το η (ή κάποιο από τα δίχρονα όπως το α το υ και το ι, όταν είναι μακρά) ή κάποια μακρόχρονη δίφθογγο όπως τα αι, οι, ει, αυ, ευ, ηυ, ου, α

Θέσει μακρόχρονη: μια συλλαβή είναι θέσει μακρόχρονη, αν έχει βραχύχρονο φωνήεν όπως το ο και το ε ή όπως το α το υ και το ι (όταν είναι βραχύχρονα) αλλά ύστερα από αυτό ακολουθούν στην ίδια λέξη δύο ή περισσότερα σύμφωνα ή ένα διπλό σύμφωνο (ξ, ψ, ζ).

φύσει μακρόχρονες συλλαβές ξηρός, ξηρ-

ότερος, ξηρ-ότατος γενναῖος, γενναι-ότερος,

γενναι- ότατος

Προσέχουμε :Οι δίφθογγοι θεωρούνται μακρόχρονες, με εξαίρεση την αι και την οι, ο οποίες, όταν είναι το τέλος μιας λέξης θεωρούνται βραχύχρονες.

θέσει μακρόχρονες συλλαβές

(στο πρώτο παράδειγμα μετά το βραχύ φωνήεν ακολουθούν δύο σύμφωνα, ενώ στο δεύτερο παράδειγμα

ακολουθεί ένα διπλό) σεμνός, σεμν-ότερος, σεμν-ότατος

ἔνδοξ-ος, ἔνδοξ-ότερος, ἔνδοξ-ότατος

β) εκτείνεται σε –ω, όταν η συλλαβή μπροστά από το –ο είναι βραχύχρονη.

νέος, νε-ώτερος, νε- ώτατος σοφός, σοφ-ώτερος, σοφ-ώτατος

(Τα ε και ο είναι βραχέα φωνήεντα. Επίσης ,δεν ακολουθούν τη συλλαβή περισσότερα από ένα σύμφωνα ή ένα διπλό.)

Εξαίρεση στον παραπάνω κανόνα είναι τα επίθετα: στενός, κενός, ξερός στενός, στεν-ότερος,

στεν-ότατος

Η συλλαβή με δίχρονο θεωρείται συνήθως βραχύχρονη. Παραδείγματος χάριν στο επίθετο ,ήσυχος, το ,υ, είναι βραχύ. Επομένως τα παραθετικά του στους άλλους δύο βαθμούς είναι ,ήσυχώτερος , ήσυχώτατος.

Επίσης είναι βραχύχρονη συλλαβή στα επίθετα που λήγουν σε :

- ἄκος (μαλακός- μαλακώτερος- μαλακώτατος)
- ἄλος(όμαλός- όμαλότερος-όμαλώτατος)
- ἄνος (πιθανός- πιθανώτερος- πιθανώτατος)
- ἄρος (μιαρός- μιαρώτερος- μιαρώτατος)
- ἄτος(δυνατός- δυνατώτερος- δυνατώτατος)
- ῖος (ἄξιος- ἀξιώτερος – ἀξιώτατος)
- ῖμος (ώφέλιμος- ωφελιμώτερος- ωφελιμώτατος)
- ῖκος (ἄδικος- ἀδικώτερος- ἀδικώτατος)
- ῖνος
- ῦρος (γλαφυρός- γλαφυρώτερος- γλαφυρώτατος) Εξαιρέσεις (με το δίχρονο της παραλήγουσας μακρό) :

1)Τα επίθετα:

τρᾶνός ἀνιᾶρός
φλύᾶρος
ἄκρᾶτος ἀνιάτος
ἐπάρᾶτος
ἰσχυρός

τρᾶνός – τρανότερος– τρανότατος ἀνιᾶρός-
ἀνιαρότερος- ἀνιαρότατος

φλύᾶρος- φλυαρότερος– φλυαρότατος ἰσχυρός-
ἰσχυρότερος– ἰσχυρότατος

2) Τα επίθετα:

λιτός ἀκριβός
ψιλός(λεπτός)
στυφός πρᾶος

3) Επίθετα σύνθετα με δεύτερο συνθετικό τα ουσιαστικά:

–θυμός
-κῦρος
–κίνδυνος
-νίκη
-λύπη
-τιμή -ψυχή

ἔντιμος (ἔχει δεύτερο συνθετικό τη λέξη τιμή. Επομένως το δίχρονο ,ι, είναι μακρό)

Ἄρα :ἔντιμος- ἐντιμότερος- ἐντιμότατος Προσέχουμε(συμπέρασμα):

Τα δίχρονα των επιθέτων πριν την κατάληξη είναι βραχέα με εξαίρεση τα :

- 1) τρανός, ἀνιαρός, φλύαρος, ἄκρατος, ἀνιάτος, ἐπάρατος, ἰσχυρός
- 2) λιτός ,ἀκριβός, ψιλός, στυφός, πρᾶος
- 3) τα σύνθετα με β' συνθετικό:

θυμός, - κῦρος,- κίνδυνος, – νίκη,- λύπη,- τιμή, – ψυχή

Παραθετικά σε –έστερος, -έστατος

Τα παραθετικά των επιθέτων που λήγουν σε –ων, -ων, -ον(γεν. –ονος) π.χ εὐδαίμων,
εὐδαιμονέστερος, εὐδαιμονέστατος σώφρων, σωφρονέστερος, σωφρονέστατος.
Τα παραθετικά των επιθέτων που λήγουν σε –ης, -ης, -ες. ἀληθής- ἀληθέστερος-
ἀληθέστατος

Παραθετικά σε –ούστερος,-ούστατος

Το επίθετο **άπλοϋς**

Όσα επίθετα έχουν ως δεύτερο συνθετικό **νοῦς**(εὔνους, δύσνους) άπλοῦς-

άπλούστερος- άπλούστατος εὔνους- εύνούστερος- εύνούστατος

Να συμπληρώσετε τον πίνακα με τα παραθετικά των παρακάτω επιθέτων. νοσηρός

σπουδαῖος νέος

πτωχός

πονηρός

εὐτυχής ώραῖος

άνιαρός ψιλός

ἄφρων

δυνατός

φυσικός

μόνιμος πρᾶος

έρρωμένος πιστός

